

El Diacrític | David Palau i Zaidín | Actualitzat el 06/12/2016 a les 07:00

?La gent no s'adona del poder que té

David Palau aposta per la desobediència com a mètode per superar una constitució espanyola que ja no respon a les necessitats de la població | «La constitució espanyola ja no gaudeix de legitimitat pel poble català, ja que només allò just és legítim»

Rosa Parks al bus urbà de Montgomery, el 21 de desembre de 1956, el dia que va entrar en vigor el sistema igualitari de transport. Darrere seu, Nicholas C. Criss, periodista de l'agència UPI que cobria l'esdeveniment

«Resoleu-vos a no ser esclaus i sereu lliures. No es necessita per això polvoritzar l'ídol, serà suficient no voler adorar-lo; el colós es desploma i queda fet miques pel seu propi pes, quan la base en què se sosté arriba a faltar-li.»

Etienne de la Boétie

La setmana passada va fer 61 anys que Rosa Parks va pujar a un autobús de Montgomery com a súbdita i en va baixar lliure. Emmanillada, però lliure. I és que la llibertat més gran, més profunda, l'única que no ens poden prendre és la nostra llibertat interior: la llibertat de decidir el nostre propi camí.

Un segle abans Henry David Thoreau ja va obrir la llauna de la desobediència civil en negar-se a l'esclavatge, la guerra contra Mèxic i a pagar l'impost de capitació. Ell, igual que Rosa Parks, també va entrar a presó, en el seu cas per partida doble. De la seva praxi en va fer tesi, i el 1848 va publicar el llibre *Resistència al govern civil* (més tard publicat com a *Desobediència civil*, títol que rep actualment) on reclama la llibertat d'acord amb la consciència individual i en l'obligació moral, ja que per a ell la societat es compon, abans que per ciutadanes i ciutadans, per persones. «El desitjable no és cultivar el respecte per la llei, sinó per la justícia. L'única obligació que tinc dret a assumir és la de fer en cada moment el que cregui just», escrivia Thoreau.

Uns anys després que la segregació racial fos abolida als Estats Units (que va trigar 11 anys des de l'incident de Rosa Parks), concretament al 1970, Hannah Arendt exposava una visió diferent

sobre la desobediència civil respecte l'exposada per Thoreau. En el seu cas, com molt bé va explicar la setmana passada el company Joan Coma al seu article al diari *Ara*, creu que «el desobedient mai no existeix com a simple individu; pot funcionar i sobreviure només com a membre d'un grup.» Per a ella, doncs, la desobediència civil correspon a «minories organitzades unides per una opinió comú més que per un interès comú, i per la decisió d'adoptar una postura contra la política del Govern.»

Encara més actual, un autor contemporani com en Jordi García Jané exposa en el seu llibre *Adéu, capitalisme* el principi de la no-cooperació. Aquí ens explica que «la gran debilitat de l'adversari és que depèn de nosaltres. El poder dels governants no és intrínsec sinó que deriva del consentiment dels governats; dit d'altra manera, els governs necessiten molt més als súbdits que els súbdits als governs.» D'aquesta manera, qui obeeix manté a qui mana - «l'esclau que obeeix, tria obeir» diria Simone de Beauvoir - és a dir, que l'ordre social es reproduïx cada dia gràcies (o per culpa) a la nostra complicitat, sovint (no sempre) no intencionada, quan exercim els nostres rols de ciutadà treballador, consumidor, estalviador, contribuent, votant... Així doncs, en el fons, si hi ha injustícia social és perquè la consentim, ja sigui per adhesió ideològica (voluntat conscient) o per comoditat o fins i tot resignació (voluntat inconscient): aquella crítica tan brillant que fa Gramsci en el seu text *Odio els indiferents*, on desglossa la idea que «viure vol dir prendre partit» i que «la indiferència és el pes mort de la Història.»

El problema d'aquesta indiferència és que, en una societat capitalista com la nostra, comporta indestriablement greus injustícies arreu, però en el nostre racó concret del món no és difícil fer-nos creure individus lliures. Però som lliures en una societat on, en l'ordre immanent del mercat, la llista de l'INEM depèn de la llista Forbes? Som lliures en una societat on més del 20% de la població (sobre)viu en risc de pobresa? Som lliures en un estat incapaç d'executar grans mesures econòmiques i socials sense el vistiplau de Brussel·les i que, per tant, no pot aspirar a res més que la gestió de la misèria i l'engrunisme? Som lliures en un estat governat per una Constitució retrògrada que només es canvia quan ho mana Merkel? Quina llibertat ens deixa la vigent llei *mordaza*? (Carai amb Cuba!)

«La ideologia dominant és la ideologia de les classes dominants», que deia Marx, i com a classe baixa i nació oprimida, només una desobediència convençuda i una no-cooperació ferma ens portaran a l'alliberament, social i nacional: l'un inseparable de l'altre.

Explica Simone Weil que «una constitució democràtica és bona només si procura que les voluntats del poble siguin executades.» Al Principat de Catalunya un 80% de la població vol decidir el futur polític de Catalunya mitjançant un referèndum democràtic. I no es tracta de pensar que quelcom és just perquè el poble ho vol, sinó que en determinades condicions la voluntat del poble té més possibilitats que cap altre voluntat de ser conforme a la justícia. La constitució espanyola, però, no recull la possibilitat d'executar aquesta voluntat, i tres quartes parts del Congreso espanyol ja han deixat clar que faran tot el que puguin per evitar qualsevol canvi en la constitució per tal que el referèndum fos possible. Queda, doncs, res a negociar amb el regne d'Espanya pel que fa al nostre referèndum? En absolut, per molta fraternitat que s'hi vulgui dibuixar: la constitució espanyola ja no gaudeix de legitimitat pel poble català, ja que només allò just és legítim. I sense res a negociar i una constitució il·legítima, i com a poble políticament súbdit que encara som, la desobediència és l'únic camí possible per aconseguir la plena sobirania. Com apuntava en Joan Coma, «voler el referèndum i alhora rebutjar la via desobedient és, en aquest context, renunciar-hi.»

Desobediència i no-cooperació a les constitucions gairebé escrites en pedra que ens pretenen silenciar des de Madrid i ofegar les nostres voluntats, però també a aquest model capitalista, a aquesta dictadura de classe. Només així podrem construir una lògica on s'hagi d'assegurar «no la reproducció del capital sinó la reproducció de la vida», com apuntava en Busqueta aquest dissabte a Sabadell. Només així aconseguirem la plena sobirania. Fer-ho no és només un camí urgent, és també l'únic camí que ens queda. Però només s'aconseguirà des d'una ferma i profunda

construcció d'una consciència de classe, ja que començar a construir-la és començar a guanyar la lluita. Fem que en Joan Brossa s'equivoqui.